

4. ULUSAL DENİZ TURİZMİ SEMPOZYUMU

KÜRESEL EĞİLİMLER – YEREL ETKİLER

FOÇA’NIN DENİZ TURİZMİ POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİ

**AHMET GÜRSOY
2018**

ÇALIŞMANIN AMACI

➤ **Amaç:** Literatürde Foça'da deniz turizmi adına icra edilen faaliyetler hakkında bir yayın bulunmamaktadır.

Bu araştırmada; 2018 yılı itibari ile Foça'da deniz turizmi kapsamı içinde yer alan işletmelerin ve kamu kurumlarının niteliksel olarak tanıtılması, kapasitelerinin, kapasite artırımını imkân veya ihtiyaçlarının belirlenmesi, ilçede deniz turizmine ilişkin gerçekleştirilen ve gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin envanter çalışması yapılarak daha sonra bu alanda yapılacak çalışmalara temel ve kaynak oluşturması amaçlanmıştır.

ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ VE METODOLOJİSİ

➤ **Yöntem:** Foça'da icra edilen deniz turizmi faaliyetleri hakkında birincil verilere ulaşabilmek ve elde edilen verilerin sadece bu çalışmaya özgü olmasını sağlamak amacıyla veri toplama yöntemi olarak yüzyüze görüşmeler tercih edilmiştir.

Foça'da deniz turizmi konusunda neler yapılıyor? Sorusuna cevap bulabilmek ve konu hakkında derin bilgi sahibi olabilmek maksadıyla keşifsel bir araştırma gerçekleştirilmiştir (Altunışık ve diğerleri, 2017:75).

➤ **Metodoloji:** Alanında uzman ve sektöründeki konulara ve sorunlara hakim olan örneklem grubu ile nitel bir araştırma yapıldığından, konunun farklı boyutlarının da ortaya çıkarılabilmesi maksadıyla yarı biçimsel mülakat yöntemi seçilmiştir (Altunışık ve diğerleri, 2017:99).

VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

➤ **Verilerin Toplanması:** Belirlenen örneklem grubu ile 31 Ekim-10 Kasım 2017 tarihleri arasında, önceden belirlenen yer ve zamanda bir araya gelerek gerçekleştirilen yarı biçimsel mülakatlarda, cevaplayanların onayı alınarak ses kayıtları yapılmış ve yazarak not alma yöntemi kullanılmıştır.

➤ **Verilerin Analizi:** Verilerin analiz edilmesi aşamasında; alınan ses kayıtları tekrar dinlenerek çözümlenmesi ile kalitatif bulgu ve değişkenler saptanmıştır.

ÖRNEKLEM GRUBU

Tablo 1: Yüzyüze Görüşme Yapılan Kişiler

Adı Soyadı	Kurumu ve Görevi	Görüşme Yeri ve Zamanı
Mustafa ÇANKAYA	Foça Liman Başkanlığı, Başkan	Foça, 31.10.2017
Murat Azmi MAYTEREN	Foça Turizm Danışma Bürosu, Turizm Araştırmacısı	Foça, 31.10.2017
Işıl Dirim KAVİTAŞ	Foça Belediye Kent Konseyi Turizm Meclisi, Başkan ve Ampuria Tour Seyahat Acentesi, Yönetici	Foça, 10.11.2017
Umut TUTAR	Foça Turizm Derneği, Başkan ve S.S. Kuzey Ege Ticari Yatlar ve Gezi Tekneleri Deniz Yolcu Taşıyıcıları Kooperatifi, Başkan	Foça, 04.11.2017
Levent MISIR	Foça Belediye Yat Limanı, İşletme ve İştirakler Müdürü	Foça, 08.11.2017
Ali TEKMAN	S.S. Foça Gezi Tekneleri ve Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi, Başkan	Foça, 04.11.2017
Ceyhan ÇETİN	S.S. Foça Merkez Su Ürünleri Kooperatifi, Başkan	Foça, 09.11.2017
Tülay METİN	Foça Yelken İhtisas Kulübü, Müdür	Foça, 01.11.2017
Hakan OYAL	Phokaia Yelken Windsurf ve Kürek Spor Kulübü, Başkan	Foça, 01.11.2017
Ercan SAFRAN	Foça Windsurf ve Yelken Spor Kulübü, Başkan	Foça, 06.11.2017
Nadir NİZAM	Yenifoça Windsurf ve Yelken Spor Kulübü, Başkan	Foça, 04.11.2017
Aydın AYKUT	Foça Dalış Merkezi, Yönetici	Foça, 06.11.2017

FOÇA'DA YAT İŞLETMECİLİĞİ

İlçemizde, işletme belgeli iki adet yat bulunmaktadır. Bunlar; aynı işletmeciye ait olan **“Dalgacı”** ve **“Tutku”** isimli yatlardır. Dalgacı isimli yatın 12, Tutku isimli yatın ise 10 kişilik yatak kapasitesi mevcuttur (Özatalay, 2017).

FOÇA BELEDİYE YAT LİMANI

Foça Belediyesi tarafından işletilen yat limanının sınırları; Beşkapılar kalesinin önünden başlayarak, Büyükdeniz sahilinin tamamını kapsamaktadır. Dalgakıranı, iskelesi, ve çekek yeri bulunmayan Yat Limanının **bağlama kapasitesi 130**'dur. **Elektrik, su ve atık alım** gibi temel hizmetlerin verilebildiği Yat Limanının 4 personeli bulunmaktadır (Mısır, 2017).

BALIKÇI BARINAĞI

Balıkçı barınağında, 104 metre boyundaki 4. İskeleye **96 adet motorlu veya yelkenli özel tekne** bağlanabilmektedir (Çetin, 2017).

FOÇA TURİZM DERNEĞİ (TUDER)

Derneğin amacı; işletmeler arasında koordineli çalışma ve bilgi aktarımının düzenli şekilde sürdürülmesine yardımcı olmak, tanıtımı güçlendirmek,

Foça'nın genel yapısal kimliğini bozmadan doğaya ve çevreye uyumlu yatırımcıları cezbetmek, Turizm sezonunu hafta sonları ve sadece yazaya bağlı kalmadan tüm yıla yaymak için çalışmaktır (Tutar, 2017).

FOÇA KENT KONSEYİ TURİZM MECLİSİ

2011 yılında, Őhrin sorunlarına cözümler bulmak amacıyla ilçenin ileri gelenlerinin katılımı ve Foça Belediyesinin desteğiyle kurulmuştur.

Dernek; Foça'nın gizli kalmıő değerlerini ortaya cıkarmak ve değerlendirmek için calıőmalar yapmaktadır (Kavitaş, 2017).

GÜNÜBİRLİK GEZİ TEKNECİLİĞİ

Foça'da iki adet Gezi tekneleri kooperatifi bulunmaktadır. 2017 yılı Kasım ayı itibarı ile işletme belgesine sahip olarak faaliyet icra eden toplam **26 adet Günübirlik Gezi Teknesi** bulunmaktadır (Tekman,2017).

S.S. FOÇA GEZİ TEKNELERİ VE MOTORLU TAŞIYICILAR KOOP.

2008 yılında kurulan kooperatifin toplam **23** üyesi bulunmaktadır.

Ortalama 18-24 kişi kapasiteli **24** tekne ile gününbirlik koy gezileri, akşamları

Gün Batımı ve kış sezonunda hafta sonları amatör balık turları

düzenlenmektedir (Tekman , 2017).

S.S. KUZEY EGE TİCARİ YATLAR ve GEZİ TEKNELERİ DENİZ YOLCU TAŞIYICILARI KOOP.

2012 yılında kurulan Kuzey Ege Ticari Yatlar ve Gezi Tekneleri Deniz Yolcu Taşıyıcıları Kooperatifinin **7 üyesi** ve bu üyelere ait **8 adet tekne** bulunmaktadır (Tutar, 2017).

YELKEN VE WINDSURF SPORU

Yelken Federasyonuna akredite olmuş ve federasyon tarafından belirlenen standartlarda eğitim vererek sertifikasyon yapabilen **Foça'da 3** ve **Yenifoça'da 1** adet Yelken Kulübü bulunmaktadır.

FOÇA YELKEN İHTİSAS KULÜBÜ

1990 yılında kurulan kulüpte; Üç aylık yaz sezonunda, üçer hafta süren 4 kurs dönemi icra edilmektedir. Her dönemde yaklaşık **30 öğrenciye** yelken eğitimi verilmektedir.

Kulübün **lisanslı 35 sporcusu** mevcut olup halen olimpiyat düzeyinde ülkemizi temsil ederek, uluslararası yarışlara katılmaktadırlar (Metin, 2017).

FOÇA WINDSURF VE YELKEN KULÜBÜ

2014 yılında İngiliz Burnu'nda kurulan kulüpte; 20 takım windsurf ile 3 eğitmen tarafından sezonda yaklaşık **100 öğrenciye** windsurf eğitimi verilmektedir.

Kulübün **15 adet lisanslı sporcusu** bulunmaktadır. Aynı zamanda Foça'da **Stand up Paddle**'ın yapılabildiği tek kulüptür (Safran, 2017).

PHOKAIA YELKEN WINDSURF VE KÜREK SPOR KULÜBÜ

2016 yılında kurulan kulüpte ilk sezonda **50 kişiye sörf eğitimi, 30 kişiye de yelken eğitimi** verilmiştir. Sörf ve yelken şubesi bünyesinde; 14 adet Windsurf, 9 adet Optimist sınıfı yelkenli, 3 adet Laser sınıfı yelkenli bulunmaktadır.

Kürek şubesinde ise; biri tek diğeri iki çifte olmak üzere 2 adet Olimpik durgun su kürek teknesi bulunmaktadır (Oyal, 2017).

YENİFOÇA WINDSURF VE YELKEN SPOR KULÜBÜ

2011 Yılında kurulan Kulübün halen **lisanslı 50** sporcusu olup, ulusal ve uluslararası müsabakalara katılmaktadır.

Kulüpte; 80 adet tam donanımlı Windsurf, 4 adet Optimist ve 1 adet Laser sınıfı tekne bulunmaktadır (Nizam, 2017).

FOÇA'DA DALIŞ TURİZMİ

Foça'daki tek dalış okulu; 2010 yılında faaliyete geçen “Foça Dalış Merkezi”dir. **23 kişiye** aynı anda dalış eğitimi verebilecek donanım kapasitesiyle, Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu yetki belgesi ile 1, 2 ve 3 yıldız Dalgıç yetiştirmektedir (Aykut, 2017).

FOÇA DALIŞ MERKEZİ

2010 yılından itibaren Sazlıca Koyu'nda dalış faaliyetlerine devam eden işletmede; 4 adet “**3 Yıldız Dalgıç Eğitmen**” sertifikasına sahip eğitmen ve 3 adet eğitmen adayı “**Dalış Asistanı**”ndan oluşan kadrosuyla her yıl yaklaşık **200 dalgıç adayına** eğitim vererek sertifikalandırmaktadır (Aykut, 2017).

AMPURIA TOUR SEYAHAT ACENTESİ

1999 yılında kurulan
Acente; **TURSAB** üyesi olup,
Foça'daki tek seyahat
acentesidir.

Turyol organizasyonunda ve Turyol gemileri ile Ayvalık Limanından hareket eden **Sakız ve Midilli** Adalarına düzenlenen turlara, İzmir ve yakın çevredeki misafirler Ampuria Tour aracılığıyla katılabilmektedirler (Kavitaş, 2017).

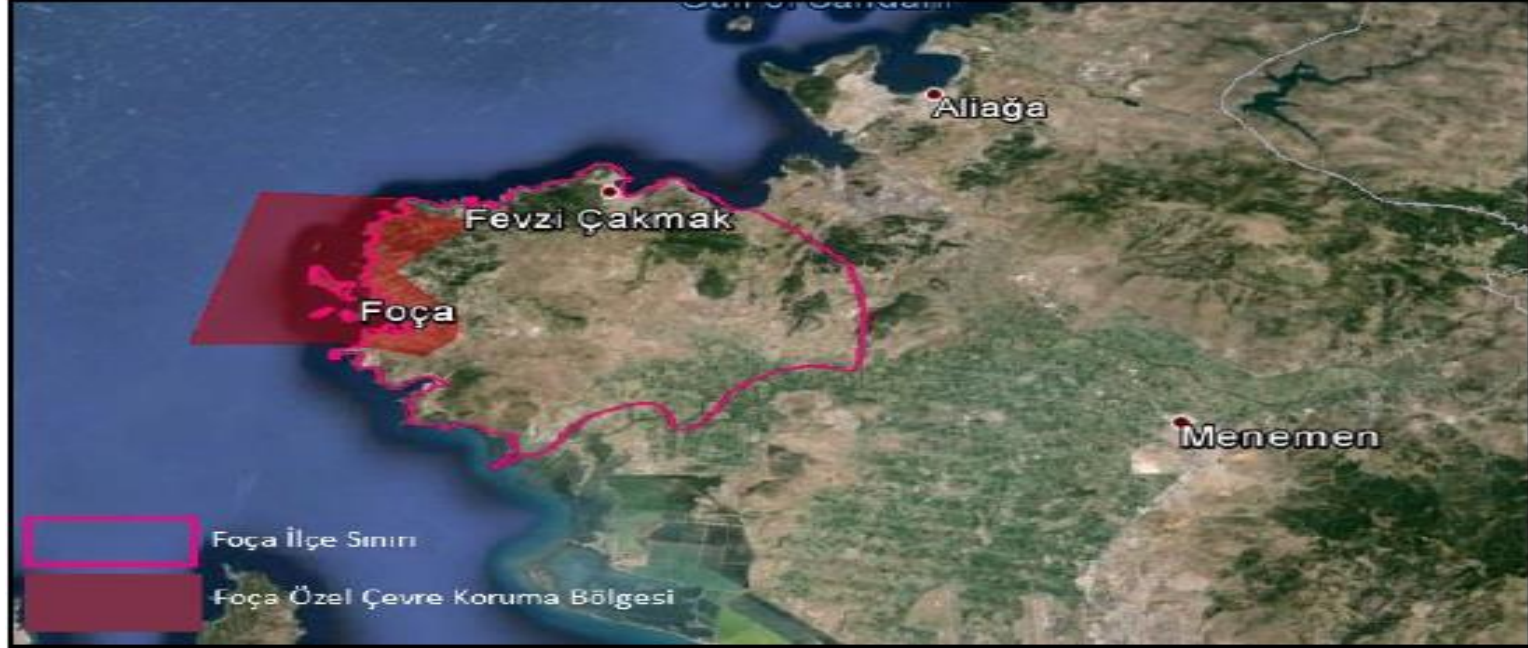
YENİFOÇA YAT LİMANI

Yenifoça'da 21 Nisan 2016 tarihinde inşaatına başlanan marinanın **Ekim 2018** tarihinde faaliyete geçmesi planlanmaktadır. **230 yat bağlama** kapasiteli marinada; 492 metre uzunluğunda ana mendirek ve uzunlukları: 40 ve 90 m. arasında değişen 5 adet parmak iskelenin inşaatları devam etmektedir (UDHB, AYGGM, Liman Etüt-Proje Yapım Dairesi Başkanlığı, Yenifoça Yat Limanı Proje Dokümanı).

FOÇA ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

Doğal ve tarihi değerleri yanında, uluslararası sözleşmelerle koruma altında olan Akdeniz fokunun yaşam alanı olması nedeniyle 1990 yılında Foça, zel evre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir (Top, B. M., Yolak U., Thomas, L., 2013. Foça zel evre Koruma Bölgesi Sportif Dalış Turizmi Fizibilite alışması. Teknik Rapor Serisi 17: 66 s.).

BULGULAR; DENİZ TURİZMİ DONANIM ENVANTERİ

Tablo 2: Foça'daki Yat İşletmeleri

İŞLETME ADI	TEKNE ADI	YATAK KAPASİTESİ	TOPLAM YATAK KAPASİTESİ
DALGACI BOAT	DALGACI	12	22
	TUTKU	10	

Tablo 3: Foça'daki Yat Bağlama Kapasitesi

İŞLETME ADI	KAPASİTE	TOPLAM
FOÇA BELEDİYE YAT LİMANI	130	226
BALIKÇI BARINAĞI İSKELESİ	96	
YENİ FOÇA YAT LİMANI	230	230
TOPLAM KAPASİTE		456

BULGULAR; DENİZ TURİZMİ DONANIM ENVANTERİ

Tablo 4: Foça'daki Gezi Tekneleri

KOOPERATİF ADI	S.S. Foça Gezi Tekneleri ve Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	S.S. Kuzey Ege Ticari Yatlar ve Gezi Tekneleri Deniz Yolcu Taşıyıcıları Kooperatifi
ÜYE SAYISI	23	7
TEKNE SAYISI	24	8
TOPLAM TEKNE	32	
TOPLAM FAAL TEKNE	26	
TOPLAM YOLCU KAPASİTESİ	730	

Tablo 5: Foça'daki Dalış Turizmi Potansiyeli

İŞLETME ADI	EĞİTMEN ADEDİ	EKİPMAN MİKTARI
FOÇA DALIŞ MERKEZİ	7	23
BİR YILDA EĞİTİM VERİLEN KİŞİ SAYISI	200	

BULGULAR; DENİZ TURİZMİ DONANIM ENVANTERİ

Tablo 6: Foça'da Yelken, Windsurf ve Kürek Envanteri

İŞLETME ADI	EĞİTİCİ ADEDİ	OPTİMİST TEKNE ADEDİ	LASER VE DENGİ TEKNE	WINDSURF ADEDİ	KÜREK TEKNE ADEDİ	STAND-UP PADDLE ADEDİ	SEZONDA EĞİTİM ALAN KİŞİ SAYISI	LİSANSLI SPORCU ADEDİ
FYİK	2	15	8	5	-	-	120	35
Phokaia Yelken Windsurf ve Kürek Spor Kulübü	4	9	3	14	2	-	80	-
Foça Windsurf ve Yelken Kulübü	3	-	-	20	-	2	100	15
Yenifoça Windsurf ve Yelken Spor Kulübü	4	4	1	80	-	-	120	50
Kaleburnu Su Sporları Merkezi	1	15	10	2	-	-	20	-
Hotel Club Phokaia	-	-	10	-	-	-	-	-
Hanedan Beach Hotel	-	-	1	-	-	-	-	-
TOPLAM	14	43	33	121	2	2	440	100

BULGULAR;

- Yılın büyük bir bölümünde esen uygun rüzgârlardan, Eskifoça'da 3 adet, Yenifoça'da 1 adet yelken ve windsurf kulüplerinin faaliyetlerinden ve Foça'da bu sporlara ilginin giderek artmasından dolayı; Foça'nın bir **“Yelken ve Windsurf Şehri”** olduğunu söylemek mümkündür.
- İzmir merkezine olan yakınlığı sebebiyle, yaz sezonu boyunca ve diğer zamanlarda ise genelde hafta sonları yoğun gününbirlikçi turistlerin ziyaret ettiği Foça'nın Deniz Turizmi sektöründe parlayan yıldızı: **Gününbirlik Tekne Gezileri**'dir.

BULGULAR; İŞLETMELER VE YATIRIMCILARIN SORUNLARI

**SEKTÖRDE HALEN ÇALIŞANLAR İÇİN ZORLAYICI,
SEKTÖRE YENİ GİRECEK YATIRIMCILAR İÇİN İSE
CAYDIRICI ETKENLERDİR.**

SONUÇ VE ÖNERİLER

➤ Foça Belediye Yat Limanının uzun yıllardır **tam doluluk** oranıyla çalışmasından ve bağlama yeri için 70 adet yat sıra beklediğinden, **Foça'da bağlama yeri kapasitesinin yetersiz olduğu** anlaşılmaktadır.

➤ Yenifoça'da inşası devam eden ve Ekim ayında faaliyete geçecek olan marinanın mevcut talebi karşılamada faydalı olacağı ancak; Foça'dan ayrılmak istemeyen yatçılar için yeni bağlama yerleri yapılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

➤Büyükdeniz'deki **plansız tonoz yerleşimi**, Liman içindeki tekne trafiğini ve Liman içinde eğitim yapan yelken ve windsurf kulüplerini olumsuz etkilemektedir. İngiliz Burnu Koyuna yapılması düşünülen ahşap iskelelerin soruna çözüm olacağı değerlendirilmektedir.

➤Liman açıklarında ve adaların etrafında balıkçılık, dalış ve gezi teknelerinin faaliyetlerini kısıtlayan **Özel Çevre Koruma Bölgesinin** sınırlarınının tekrar düzenlenmesi ve belirlenen yeni sınırlar içerisindeki **denetimlerin arttırılmasının** faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

➤ Turizm ile ilgili kamu kurumları tarafından, deniz turizminin diğer sektörlerden **farklı değerlendirilerek** yerel yönetim ve sektör temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak **“Deniz Turizmi Kurulu”**nun sürekli görev yapmasının sektörün gelişimi açısından faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

➤ Deniz Turizmi sektöründe hizmet veren veya bu sektöre yeni girecek işletmelerin alması gereken belgelerin **fazla olması**, farklı kurumlar tarafından **verilmesi** ve **denetlenmesi** bürokrasiyi arttırdığından, sektörde çalışanları ve yeni yatırımcıları olumsuz etkilemektedir.

Onlar kentlerini bizim yeryüzünde bildiğimiz en güzel gökyüzü altında ve en güzel iklimde kurdular.

- Herodot

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., Çoşkun, R. ve Yıldırım, E. (2017), “*Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*”, Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Aykut, Aydın, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (06.11.2017)
- Çetin, Ceyhan, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (09.11.2017)
- Dalgacı Boat , <http://dalgaciboat.com/index.php> (12.11.2017)
- Gürsoy, Ahmet, “Foça’nın Deniz Turizmi Potansiyelinin Belirlenmesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizcilik İşletmeleri Yönetimi ABD, Deniz Turizmi Uzaktan Öğretim Tezsiz Yüksek Lisans Programı, Yayınlanmamış Dönem Projesi, İzmir, 2018.
- Kavitaş, I. Dirim, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (09.11.2017)
- Metin, Tülay, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (01.11.2017)
- Mısır, Levent, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (08.11.2017)
- Nizam, Nadir, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (04.11.2017)
- Oyal, Hakan, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (01.11.2017)
- Özatalay, Burhan, 2017 Yüzyüze görüşme bulguları, Foça (04.11.2017)
- Safran, Ercan, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (06.11.2017)
- Tekman, Ali, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (07.11.2017)
- Top,B.M., Yolak U., Thomas, L., 2013. Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Sportif Dalış Turizmi Fizibilite Çalışması. Teknik Rapor Serisi 17: 66 s.
- Tutar, Umut, 2017, Yüzyüze Görüşme Bulguları, Foça, (04.11.2017)
- UDHB, AYGGM, Liman Etüt-Proje Yapım Dairesi Başkanlığı, Yenifoça Yat Limanı Proje Dokümanı.